

dok 133

Kultur- og kirkedepartementet	
Saksnummer	200606109
Dato	11.10.06
Kode	Ki-501
Beh.	

Nidaros bispedømme, Heimdal Menighetsråd, 28.09.2006

Kultur- og kirkedepartementet,
Kirkeavdelingen,
Postboks 8030 Dep, 0030 Oslo

NOU 2006:2 Staten og den norske kirke – Høring. Uttalelse fra Heimdal menighetsråd.

Vi viser til mottatt høringsbrev, rapporten fra utvalget som har utredet forholdet mellom Staten og Den norske kirke ("Gjønnesutvalget") og veiledningen til uttalelse som Kirkerådet har sendt ut. På dette grunnlaget vil vi avgi følgende uttalelse:

Hvilken plass skal Den norske kirke (Dnk) ha i vårt samfunn? Før man begynner å drøfte hvilken organisasjonsmodell man ønsker for Dnk, er det viktig å stille spørsmål om *hvilken plass vi ønsker at Dnk skal ha i det norske samfunn*. På dette grunnlaget må man så se på hvilken organisasjonsform det tilsier. Bakgrunnen for saken er todelt:

- a. Mange mener den tette koblingen mellom Staten og Dnk er en anakronisme og en ordning som har overlevd seg selv, og dessuten er intolerant overfor en stadig større gruppe innvandrere som har en annen trobakgrunn. Det er ulogisk at vi som folk skal oppgi det verdigrunnlaget vi ønsker å bygge vår nasjon på ut fra en slik begrunnelse. Den norske folkekirken bygger på lange og gode tradisjoner, og er uttrykk for et verdigrunnlag som et stort flertall av det norske folk ønsker å opprettholde, se pkt. 2. Vi mener at en fortsatt særstilling for Dnk derfor er fullt forenlig med prinsippene om tros- og religionsfrihet.
- b. Mange har i lengre tid ment at den tette koblingen mellom Staten og Dnk gjennom et statlig kirkestyre gir for sterke politiske føringer på læremessige spørsmål i Dnk. Vi deler denne bekymringen og mener dette nødvendiggjør endringer.

Vi vil nedenfor drøfte noen sentrale spørsmål før vi vil trekke en konklusjon.

1. Den norske stat må opprettholde et verdigrunnlag i Grunnloven. Ved overgang til en lovforankret folkekirke vil paragraf 2, 2.ledd, i Grunnloven falle bort. Vi støtter at samfunnets verdiforankring må fastslås i Grunnloven med en ny verdiparagraf som inneholder en særskilt henvisning til kristne og humanistiske verdier. Vi vil også legge vekt på den plass og betydning kongehuset har i dagens Grunnlov og kirkeordning. Dette er ikke berørt i Gjønnesutvalgets innstilling, og må utredes nærmere.
2. Vi støtter ønsket om større læremessig frihet i Dnk ved at kirken selv får velge sine biskoper ut fra den teologien de står for, og derved sikre det læremessige innholdet i Dnk ut fra kirkens egne premisser. Vi ønsker å opprettholde en kirke slik den er beskrevet i punktene a-g i Kirkemøtets uttalelse *Den norske kirkes identitet og oppdrag*:
  - a. En bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke
  - b. Et trossamfunn forankret i et eget trosgrunnlag og et særegent fellesskap bygd på dåpen og troen. Dåpen skal og må fortsatt være eneste medlemskriterium.

- a. Snaut 84% av innbyggerne er medlemmer av Dnk og opplever at kirken med evangeliet om Jesus Kristus gir tilhørighet, forankring og livstolkning i glede og sorg.
  - b. Dnk er og vil være en landsdekkende kirke med lik tilgang til forkynnelsen av evangeliet og til tjenester som dåp, nattverd, vigsel og gravferd i hele landet og tilstedeværelse der våre befolkningsgrupper ferdes i utlandet.
  - c. Soknet er den grunnleggende juridiske enheten og eier kirkene. Mye av vår nasjonal kulturarv er knyttet til gode tradisjoner som samler og stabiliserer lokalsamfunnet og hvor kirke og menighet har en naturlig plass. Dette skal og må tas vare på og videreutvikles, derfor må Dnk fortsatt bygges "nedenfra". *Mange av kirkens mer passive medlemmer opplever sterk tilhørighet til denne kirken og er redd for organisatoriske reformer som medfører at de "mister sin kirke".*
  - d. Dnk skal være en åpen kirke. Tros- og livssynsfrihet handler om enkeltmenneskets rett til tro og trosutøvelse og til ikke å delta i en slik uten å bli diskriminert. Tros- og livssynsfrihet skal og må sikres rettslig og ved en reell likebehandling.
  - e. Den kristne kulturarven er så innvevd i vår nasjons historie at både Dnk, men også stat og kommune må bidra til at kulturarven videreføres og fornyes. Det fordrer en fortsatt aktiv og støttende tros- og livssynspolitik i vårt land.
3. Sikre gode og ensartede arbeidsgiverforhold for alle tilsatte i Dnk. Det oppleves i dag som et problem at medarbeiderstaben i Dnk er delt i to ulike arbeidsgiverforhold, en del statlig og en del kommunal. Det er viktig å finne fram til løsninger hvor man oppnår et mer ensartet arbeidsgiverforhold. Dette har Gjønnesusvalget knapt berørt.
4. Ivareta en finansiering som sikrer kirken en rimelig handlefrihet uten politiske føringer med læremessige konsekvenser. Mange opplever i dag at Dnk er underfinansiert og har behov for en høyere prioritering fra det offentlige. Gjønnesusvalget antyder en løsning med en statlig grunnfinansiering kombinert med en medlemskontingent. Vi mener en slik endring vil gi et uheldige signal, og er skeptiske til å innføre medlemskontingent ut fra at det ikke er tradisjon for dette i Norge, og at det vil føre til en medlemsflukt. Det vil i neste omgang gi Dnk så trange økonomiske vilkår at det kan bli en trussel mot folkekirkens innhold, og ikke minst mot folkekirkens lokale tilstedeværelsen over hele landet. Vi mener derfor at stat og kommune fortsatt ikke bare må ivareta, men også forbedre finansieringen av Dnk.
5. Eierskap og drift av kirkeanlegg. Av argumentasjonen ovenfor følger det at Dnk fortsatt må stå som eier av kirkeanlegg som er i aktiv bruk, men kan ikke selv overta det finansielle ansvaret for driften. Det faktum at kirkeanleggene også representerer en del av lokalsamfunnets kulturarv tilsier at driften av anleggene må finansieres av det offentlige (stat/kommunene).
6. Verneverdige kirkebygg som ikke er i aktiv bruk eller som i hovedsak er nasjonale kulturinstitusjoner (eks. Nidarosdomen) må overtas og forvaltes av det offentlige.
7. Gravferdsordningen må revideres i alle tilfeller ut fra at samfunnet har ansvar for å gi alle samfunnsborgere en verdig gravferd, uavhengig av tro og livssyn. Her er det en rekke detaljer som må utredes nærmere, men Dnk må fortsatt kunne være til tjeneste for alle som ønsker en kristen gravferd. Spørsmål om vigling av gravplass og

samarbeid mellom kirken og den offentlige gravferdsordning må utredes nærmere og reguleres gjennom et avtaleverk.

8. Valgordning – demokrati. Det er viktig å sikre en bedre deltakelse ved valg til kirkelige organer. Vi er åpen for nye ordninger som legger til rette for dette, for eksempel ved å kombinere kirkens rådsvalg med kommune- og Stortingsvalg. Men det forutsetter en god nominasjonsprosess hvor kirkens aktive medlemmer sikres en rimelig innflytelse og bidrar til at man får valgt kandidater som er motivert for kirkelige tillitsverv. Vi er også opptatt av at en mer demokratisert valgordning ikke kan omfatte lærespørsmål. Vi sikter her også til spørsmål om gudstjenestens innhold og liturgi og bruk av kirkebygg og øvrige kirkeanlegg. De er av natur ikke mulig å ivareta ved demokratiske valgordninger, jfr. pkt. 2. Mht. styringsstruktur er det viktig å sikre lokal forankring og en mest mulig ”flat” og ubyråkratisk organisering.

Konklusjon: Heimdal menighetsråd ser behov for å fornye og forbedre ordningene innenfor Den norske kirke på flere områder. Forholdene drøftet under pkt. 5 – 8 mener vi det er mulig å finne løsninger på under flere organisatoriske modeller, men vi er særlig opptatt av de forholdene som er drøftet under pkt. 1 – 4. Et statlig kirkestyre er ikke egnet til å ivareta våre sentrale anliggender. Vi går derfor inn for flertallets innstilling i Gjønneskomiteen om en lovfestet folkekirke. Hvis en videre utredning skulle vise at en slik modell ikke er forenlig med å oppnå våre sentrale anliggender, vil vi revurdere mulighetene for å holde på dagens ordning.

Heimdal 28.september 2006.

Magne Bjørkøy
Leder

Åshild Ingebrigtsen
Åshild Ingebrigtsen
Sekretær

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans:

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Den kristne kulturarven er så innvevd i vår nasjons historie at både Dnk, men også Stat og kommune må bidra til at kulturarven videreføres og fornyes. Det fordrer en fortsatt aktiv og støttende tros- og livssyns politikk i vårt Land.

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- ~~Vet ikke~~ / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttsende organer
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

Viktig med gjennomtenkt
Nominasjonsprosess.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
- De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- Det humanistiske verdigrunnlaget
- At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- Kommunen
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Vet ikke / ønsker ikke å svare